

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1153

Vragen van het lid **Karabulut** (SP) aan de Minister van Defensie over *Nederlandse onderhandelingen met de Taliban in 2010 over een ontvoerde Nederlander* (ingezonden 12 december 2018).

Antwoord van Minister **Bijleveld-Schouten** (Defensie) (ontvangen 15 januari 2019).

Vraag 1

Klopt het dat in 2010 met de Taliban is onderhandeld (in Dubai of waar dan ook)?¹

Antwoord 1

Nee, de Nederlandse overheid onderhandelt niet met ontvoerders of terroristische organisaties.

Vraag 2 en 3

Klopt het dat met de Taliban is onderhandeld over de vrijlating van de ontvoerde hulpverlener, Peter Oosterhuis?

Klopt het dat losgeld is betaald voor de ontvoerde Nederlander? Zo ja, hoeveel?

Antwoord 2 en 3

De Nederlandse overheid onderhandelt niet met ontvoerders, betaalt geen losgeld en komt ook anderszins niet tegemoet aan eisen van terroristen.

Vraag 4 t/m 9

Klopt het dat de zogeheten Ahmed, «de baas», 7.500 euro ter beschikking had voor zijn inlichtingenwerk in dienst van de Nederlandse missie in Afghanistan?² Zo nee, wat was dan zijn budget?

¹ «Onthulling met wrange smaak» en «Jullie gaan recht op bermbom af!», De Telegraaf 8 december 2018.

² «Spelen met levens», De Telegraaf, 11 december 2018.

Klopt het dat deze man nu, in 2018, nog schulden heeft, die hij maakte uit hoofde van zijn werk in Afghanistan om aldus contactpersonen tevreden te houden?³ Zo nee, wat zijn dan de feiten?
Klopt het dat hij behalve de vergoeding van deze schulden ook een schadevergoeding wenst? Zo ja, hoeveel? Zo nee, wat zijn dan de feiten?
Klopt het dat de Nederlandse regering de «de baas» jaarlijks zijn tijdelijke verblijfsvergunning verlengt, maar dat hij een paspoort wil en niet krijgt?⁴ Zo ja, waarom geeft u hem geen paspoort?
Klopt het dat hij een ex-medewerker was van de Afghaanse geheime dienst KHAD (Khadamat-e Aetla'at-e Dawlati)?⁵ Klopt het het tevens dat hij daarom een zogeheten «1f-er» is?
Wat heeft het verhoor met de verantwoordelijke van de ontvoering van de hulpverlener opgeleverd nadat hij in december 2012 is gearresteerd door de Afghaanse veiligheidsdienst NDS? Is het losgeld teruggevonden? Is de dader tot een gevangenisstraf veroordeeld?⁶

Antwoord 4 t/m 9

De MIVD draagt zorg voor de bescherming van de nationale veiligheid vanuit een militaire invalshoek. Een zeer belangrijk onderdeel daarvan is het verzamelen van inlichtingen over mogelijke dreigingen tegen onze uitgezonden eenheden in het buitenland. Deze inlichtingen verkrijgt de MIVD uit verschillende soorten bronnen, zoals het onderscheppen van communicatie van de tegenstander of andere technische middelen. Maar ook inlichtingen uit menselijke bron – dus informanten en agenten – is cruciaal. Ik kan in het openbaar niet ingaan op eventuele bronnen van de MIVD. Ik ga ook niet in op lopende juridische procedures.
In zijn algemeenheid kan ik zeggen dat bij de MIVD zorgvuldigheid centraal staat als het gaat om het zoeken, het rekruteren, het onderhouden en het uiteindelijk afbouwen van de relatie met een informant of agent. Die zorgvuldigheid is nodig omdat deze informanten en agenten niet zelden een groot persoonlijk risico lopen door het delen van informatie die we nodig hebben om onze militairen veilig te houden.

Vraag 10

Bent u bereid schoon schip te maken en informatie aan de Kamer te geven over alle geheime en/of speciale operaties die sinds 2002 door Nederland in Afghanistan zijn uitgevoerd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Speciale operaties gaan over de inzet van daartoe specifiek aangewezen onderdelen van de krijgsmacht in complexe situaties en geheime operaties over het inzetten van personeel in het kader van de Wet op de Inlichtingen en Veiligheidsdiensten 2017(Wiv 2017). Voor beide soorten operaties is geheimhouding noodzakelijk.

Vraag 11 en 12

Deelt u de conclusie dat onderhandelingen met Taliban over tactische problemen beter hadden kunnen worden vervangen door internationale onderhandelingen over de toekomst van het land? Kunt u uw antwoord toelichten?

³ Volgens Ruperti «zijn advocaat, SK» is de man zijn leven in Afghanistan niet meer zeker, omdat hij zijn tipgevers niet kan betalen. «Je bouwt wel ereschulden op», zegt hij. «Mondeling doe je beloftes aan je informanten over betalingen. Het gaat in totaal om 250 informanten die nog geld krijgen, waar mijn cliënt nog schulden bij heeft.» De Afghaan wil volgens Ruperti vanwege die schulden niet naar Afghanistan. «De Taliban gaat met enige regelmaat bij zijn familie langs, om te vragen waar hij is. Het is er onveilig.» «Afghaanse ex-spion eist paspoort», Nederlands Dagblad, 10 december 2018.

⁴ «Hij verblijft in Nederland op basis van een tijdelijke verblijfsvergunning, die jaarlijks wordt verlengd». Zie: «Afghaanse ex-spion eist paspoort», Nederlands Dagblad, 10 december 2018.

⁵ Zie <https://en.wikipedia.org/wiki/KHAD>.

⁶ «Eind december «2012, SK» heeft de Afghaanse politie in het district Khanabad de ontvoerder van de Nederlander Peter Oosterhuis, die in oktober en november 2010 veertig dagen in Kunduz en Takhar werd vastgehouden, gearresteerd. Bij zijn arrestatie is hij (zwaar) gewond geraakt. Thans is hij als verdachte in bewaring gesteld bij de Afghaanse veiligheidsdienst NDS.» Zie Kamerstuk 27 925, nr. 469

Wat is de huidige positie van de regering over spreken of onderhandelen met de Taliban? Wordt er gesproken of onderhandeld? Zo nee, ook niet in het geheim? Zo ja, waarover en met wie?

Antwoord 11 en 12

De Nederlandse overheid onderhandelt niet met terroristische groeperingen.

Vraag 13

Wat zijn volgens u de concrete resultaten van 17 jaar permanente oorlog in Afghanistan, afgezet tegen de door u gestelde doelen?

Antwoord 13

Afghanistan is een land met grote problemen, waaronder een zorgelijke veiligheidssituatie. De oorzaken voor deze problemen zijn complex, diepgevoorteld en gaan veel verder terug dan 17 jaar geleden. Zo stelde het kabinet in 2001 al dat de Afghaanse bevolking op dat moment «al 22 jaar [leed] onder de voortdurende conflicten in hun land» (zie Kamerstuk 27 925, nr. 35). Afghanistan staat er thans in veel opzichten beter voor dan in 2001, maar duurzame verbetering van de veiligheid en sociaaleconomische omstandigheden in het land is een zaak van lange adem.

In de recente artikel 100 brieven ter zake zet het kabinet zijn doelen in Afghanistan uiteen (zie bijvoorbeeld Kamerstuk 27 925, nr. 630). Het is in ieder geval helder dat dit proces naast militaire inzet bovenal een inclusieve politieke oplossing vergt, waarbij de grondoorzaken van het conflict worden aangepakt door middel van ontwikkelingssamenwerking. Nederland doet dit in samenwerking en in nauwe afstemming met internationale partners.